

ΚΩΝΣΤΑΝΤΗΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

Οι υπέροχοι στρατηγικοί έλιγμοί του Κολοκοτρώνη.—Το κύρινο κλουβί όπου στριφογυρίζουν σαν τρελλοί οι Σχιπιταραίοι.—'Αμάν Κολοκοτρώνη, κάμε νισάφι. 'Η άγρια σφαγή και τo κυνήγημα.—'Ορκίζουμαι να μη γλυτώσω από τo σπαθί του Κολοκοτρώνη.—Προφητεία που άληθεύει κτλ. κτλ.

2 (Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Ο Κωνσταντής Κολοκοτρώνης και ο σύντροφός του ο Παναγιώταρος δεν έπληραν μέρος στην 'Ορλωφική επανάσταση για τo λόγο, ότι η άρχηγία είχε άνατεθεί σ' άνδρώπους άσήμαντους και άνικανους. Ο πατέρας όμως του Κωσταντή, ο Γιάννης Κολοκοτρώνης και οι άλλοι Κολοκοτρωνάιοι, που έμεναν στην 'Αρκαδία πήραν όλοι μέρος στην επανάσταση εκείνη. Σκοτώθηκαν μάλιστα και οι δύο άδελφοί του Γιάννη και μετά δύο χρόνια (1772) οι Τούρκοι τόν ξέκαναν κι' αυτόν.

Έξηντα χρονών κι' άπάνου τότε ο πατέρας του Κωσταντή, πήγε στο Νησί, όπου τόν έπρόδωσε κάποιος στους Τούρκους και τόν ξέπιασαν. Τόν πήγαν στην 'Ανδρούσα, κ' εκεί τόν έθανάτωσαν με σκληρότατο θάνατο. Αφού τού έκοψαν τo χέρι και τo πόδια, κατόπιν τόν έξεμασαν. 'Υστερα άπ' αυτό, οι άλλοι Κολοκοτρωνάιοι, διψώντες έκδικησι, πέρασαν κι' αυτοί στη Μάνη, όπου ο Κωσταντής. 'Η άνίλεση σφαγή τών ραγιαδών του Μωριά έξακολουθούσε. 'Η 'Υψηλή Πύλη για να ήσυχάση σκέφτηκε ν' άφήση ελεύθερους τούς 'Αρβανίτες να ξεκάνουν ως τόν τελευταίο τούς Μωραίτες και να έγκατασταθούν εκείνοι κυρίαρχοι στην άμοιρη χώρα. Μονάχα η σκέψη ότι θα χίνονταν από τo χαζινέ τoσα χαράτσια τούς κράτσης από τo να παρακινήσουν την καινούργια εκείνη ράτσα να μην άφήση πέτρα επάνου στην άλλη. Την εποχή εκείνη του θρήνου, του σαραγαμού και του ρημαγμού, ο Κωσταντής Κολοκοτρώνης, βαστώντας πάντα τ' άπάτητα λημέρια του, χίνονταν από κει άγριος έκδικητής κατά τών επιδρομέων. Και δεν περιορίζονταν μονάχα στη Μάνη και στα γύρω άπ' τη Μάνη. 'Η τρομερή του δράση απλώνονταν σ' όλα τo Μωριά. 'Ετσι κάποτε παραφύλαξε στη γέφυρα του Μπίμπαγα στην Κατσάνα (περιφέρεια Καλαβρυτιών) και σκότωσε τo Μπεκιάρη, τόν πειο γενναίο και πειο αιμοβόρο από τούς άρχηγούς τών 'Αρβανιτών, με 36 παλληκάρια του. 'Αλλοτε πάλι, κοντά στην 'Ανδρούσα, ξέκαμε άλλον γενναίο όπλαρχηγό 'Αρβανίτη, τo Βέζο με 24 παλληκάρια του. Πολλοί ραγιαδες ύστερα από τa κατορθώματα αυτά του Κ. Κ. άρματώθηκαν και πήραν τa βουνά. Μέσα σε λίγα χρόνια οι κλέφτες του Μωριά είχαν άνεβή στις πέντε χιλιάδες!

Ολόκληρος στρατός μ' άρχηγούς και ύπαρχηγούς, έτοιμος να υπερασπίση τόν τόπο και να πνίξη την τυραννία. Αφού δεν άπόμεινε τίποτα πειο τούς άμοιρους ρωμιούς για άρπαγή, άφού κατάντησαν γυμνοί και ξυπόλητοι και οι πειο πολλοί πήραν τa βουνά σαν τ' άγρία, οι 'Αρβανίτες άρχισαν τώρα να ρημάζουν τούς Τούρκους του Μωριά. 'Επιασαν όλα τa στενά και τa ντεροβένια και φορολογούσαν χωρίς διάκριση κάθε Τούρκο, με την πρόφαση ότι η 'Υψηλή Πύλη τούς χρωστούσε όχτώ χρόνων μισθούς. Τά χτήματα τών Τούρκων και τa ζωντανά τους ήταν στη διάκριση τών επιδρομέων, κι' άλλοιμονον σ' εκείνον πού θα τολμούσε να διαμαρτυρηθί. Τόν περιμέναν τa ίδια και χειρότερα ακόμα βασιανιστήρια από εκείνα που γνώρισαν οι ρωμιοί. Ο άντιπροσωπος της Πύλης, ο Μουσελίμης, τρομαγμένος κι' αυτός, είχε κλειστή στην Καλαμάτα με λίγους στρατιώτες του και οι λύκοι του Λόλα μαζί με τούς άλλους που είχαν κατεβή στο Μωριά άπ' άντίκρου, άλώνιζαν όλη τη χώρα σαν κυρίαρχοι πειά. Οι Τούρκοι άφηναν άκαλλήγητα τa τσιφλίκια τους και μέρα με την ήμερα τo μίσος μεταξύ Τούρκων και 'Αλβανών μεγάλωνε, ώγκώνονταν σε σημείο πού μερικοί μεγαλοτσιφλικάδες Τούρκοι, όπως ο Χαλήλ της Κορινθίου και ο Μαχμούτ μέγης της Μονεμβασιάς, πήραν κλέ-

φτες για να υπερασπίζονται την περιουσία τους. Ο δεύτερος μάλιστα σά 1778 πήρε τόν περίφημο Ζαχαριά Μπαρμπιτσιώτη.

Η 'Υψηλή Πύλη, όπως ήταν πολύ φυσικό, άνησυχσε τρομερά με τη διαγωγή τών 'Αρβανιτών που ήθελαν να γίνουν άπόλυτοι κυρίαρχοι στο Μωριά. 'Επρεπε να πάρη τa μέτρα της. 'Ετσι έστειλε στο Μωριά τόν περίφημο ναύαρχο Χασάν Τσεζάελη με τo Μαυρογένη, μεγάλο διερμηγέα του στόλου, άδερφικο φίλο του Χασάν και άνθρωπο του Ντοβλετιού με θυσία και τών όμοφύλων του άκόμη, όπως θα ίδούμε προχωρώντας στη διήγησι. Στις 28 Μαΐου του 1779 ο Χασάν Τσεζάελης κι' ο Μαυρογένης με 7χιλιάδες στρατό έστεναν τo στρατόπεδό τους στους Μύλους. 'Η πρώτες πληροφορίες που πήρε σχετικά με τούς 'Αρβανίτες ο Χασάν δεν ήταν εύχάριστες. Γενναίοι και άκαταμάχητοι, τόν περναύσαν και σε αριθμό. 'Ησαν κάπου 12 χιλιάδες! Τούρκοι και Ρωμιοί προσετοί, τόν πήγαν στους Μύλους για να προσκινήσουν τo σερασκιέρη, τού είπαν πώς δε θα κατάρθωνε ποτέ να συντηρήη τούς επιδρομείς, αν δεν ζητούσε και τών κλεφτών τη βοήθεια. 'Ακούοντας τέτοια λόγια ο Χασάν, κατsoύφιασε, μα από την πρώτη στιγμή κατάλαβε ότι ήταν άνάγκη να καλέση σε βοήθεια και τούς κλέφτες. 'Αλλοιμονό του αν τόν τσάκιζαν οι 'Αρβανίτες!

Ζήτησε λοιπόν κατάλογο τών καπεταναίων και τούς καλέσε στο 'Αργος να προσκινήσουν. 'Εκει τούς έκαμε μεγάλες τιμές και ιδιαίτερα στον Κόλια Πλαπούτα. Από τούς άρχηγούς τών 'Ελλήνων κλεφτών μονάχα ένας δεν κατέβηκε να προσκινήση τo σερασκιέρη: Ο Κωσταντής Κολοκοτρώνης. Δεν είχε κριμιά έμπιστοσύνη στις φιλίες τών Τούρκων. Παράγγειλε όμως ότι θα βοηθούσε μ' όλη του τη δύναμη για να πετάξουν τούς 'Αρβανίτες από τo Μωριά και κατέβηκε κοντά στην Τρίπολι με 1850 παλληκάρια. Ο σερασκιέρης περάχτηκε τρομερά με τη στάση του άνυπόταχτου καπεταναίου, αλλά δε μπορούσε να κάμη και διαφορετικά. Σκέφτηκε πώς μπορούσε άργότερα να ξεπερδέψη τούς λογαριασμούς του με τόν Κολοκοτρώνη και πώς για την ώρα έπρεπε να τόν περιποιηθί. Του έστειλε λοιπόν για δώρο ένα πολυτιμο καπότο κι' ακόμη είκοσι μπινιόνα να τo μοιράση στους είκοσι ύπαρχηγούς του και τού παράγγειλε και πάλι να παρουσιάσθη, μα ο καπετάνιος άπάντησε πώς βαστούσε τa στενά και τa περάσματα προς τo Μαινάλο και πώς αν έφενυε από κει ήταν κίνδυνος να εισβάλουν οι 'Αρβανίτες στ' δυτική Πελοπόννησο και να τη ρημάξουν άλλη μία φορά.

Ο Τσεζάελης, άφού μελέτησε την επιχείρησι, ξεκίνησε στις 10 'Ιουνίου 1779 με 3 χιλ. κλέφτες και 6 χιλ. Τούρκους και καθ'αρχία, πέρασε νύχτα τόν 'Αχλαδόκαμπο και τo βουνό Παρθένιο και, ύστερα από πορεία 15 ώρων, έφτασε πρωί-πρωί στο χωριό Στενό.

Από κει έστειλε διαταγή στον Κολοκοτρώνη να πλησιάση στα Τρίκορφα και έτσι οι 12 χιλιάδες 'Αρβανίτες βρέθηκαν από παντού κυκλωμένοι μέσα στην άειχίστη Τρίπολι. 'Όταν κατάλαβαν τη συμφορά που τούς έκύκλωνε κι' άρχισε λίγο-λίγο να τούς σφίγγη σά σιδερένια μέγγενη, άποφάσαν να κάμουν γιουρούσι κατά τa Τρίκορφα. Τέσσερες χιλιάδες χύθηκαν, μπουλούκια λύκων, να σπάσουν τη γραμμή και να πετάξουν τόν Κολοκοτρώνη από τa ταμπούρια του.

Μα τa ταμπούρια του Καπετάν-Κωσταντή βαστούσαν γερά κ' εκεί κοντά στον 'Αγιο Βλάση ακολουθήσε φοβερό μακελειό καιστρώθηκαν σαφώς τa κουφάρια τών Σχιπιταρέων. Σε μία έξαλλη άντεπίθεσι του ο Κολοκοτρώνης

τους τίνανε στον κάμπο, και τότε, πέροντας θάρρος και τa τουρκικά στρατεύματα του Σερασκιέρη, πλησίασαν προς τόν 'Αγιο Σώστη. 'Αγριεμένα θηρία τών δρυμών που ξαφνικά βρέθηκαν φυλακισμένα μέσα σε σιδερένιο κλουβί, οι 'Αρβανίτες στριφογυρίζαν, στριφογυρίζαν, γυρεύοντας μία σούδα να περάσουν και πέφτοντας πάντα στην άνίλεση φωτιά τών πολιορκητών. Σε κάποια στιγμή τρέλλας και λύσας, τυφλοί έξη χιλιάδες άπ' αυτούς χύθηκαν να σπάσουν τόν Κολοκοτρώνη κατά τόν 'Αγιο Σώστη, μα τσακισμένοι γύρισαν πάλι προς τa πίσω μέσα στο φοβερό κλουβί τους. Τότε πειά πήραν τη μεγάλη άπόφασι πού φέρνει η άπόγνωσι: Βλέποντας πώς ήταν άδύνατο να μένουν στην Τρίπολι και να βαστούν άμυνα, χύθηκαν όλοι μαζί προς τa Τρίκορφα ζητώντας έξοδο. Ο Κολοκοτρώνης κράτησε τo φοβερό εκείνο χειμαρρο και πάλι και τούς άνάγκασε κι' αυτή τη φορά να υποχωρήσουν. Μα τώρα με μία επιτήδεια υπερφαλάγγισι τούς έκοψε την υποχώρησι προς την Τρίπολι και οι 'Αρβανίτες, δαρμένοι από τo καυτερό χαλάξι τών καρουφυλλιών τών κλεφτών, τσάκισαν προς τόν κάμπο. 'Εκει έγινε μακελειό. Βγήκαν τότε και οι άλλοι κλέφτες που φύλαγαν τις στενωσιές και τa βουνοπεράσματα κατά τa νότια του κάμπου, έφτασε και τo Τουρκικό Ιππικό και βρέθηκαν άνάμεσα σε δυο φωτιές: Του στρατού του σερασκιέρη από τη μία μεριά και τών κλεφτών του Κωσταντή Κολοκοτρώνη από την άλλη. 'Αλλαλιασμένοι σκόρπισαν στα χωράφια, μα όπου κι' αν έτρεχαν άπαντούσαν τo θάνατο.

—'Αμάν Κολοκοτρώνη φώναζαν, δεν κάνεις νισάφι;

—Τι νισάφι να σās κάμω, άπαντούσεν ο καπετάν-Κωσταντής, όπου ήθατε και καταστρέφατε την πατρίδα μου και μās κάματε τoσα κακά και μās πήρατε σκλάβους;

Και οι 'Αρβανίτες άπαντούσαν πάλι:!

—Μπερ Ρωμιοί, φέτο σκοτώνετε έσεις έμās και τού χρόνου θα σκοτώνουν έσās οι κακούργοι σύντροφοί σας, οι Τούρκοι.

Από τις 12 χιλιάδες 'Αρβανίτες μονάχα 700 γλύτωσαν και φεύγοντας από βουνό σε βουνό, ένψ ο Κολοκοτρώνης τούς κυνηγούσε πάντα κατά πόδι, έφτασαν συφοριασμένοι, κατασκακισμένοι, σωστά σκέλεθρα ως τής Κορινθιακής κι' από κει πέρασαν λίγοι-λίγοι άντίκρου και μαζεύτηκαν στο Λαβί. 'Η συμφορά που βρήκε τούς τρομερούς αυτούς λύκους, πού μία μέρα άκράτητο μπουλούκι, πέρασαν από τη Στερεά και χύθηκαν στο δυστυχημένο Μωριά για τ'α σκωρπίσουν τo χαμό τoσα χρόνια, εινε άνιστόρητη. 'Ακόμα και σήμερα κάποιο στένωμα του 'Όλενοϋ τo λένε «Μακελειό της 'Αρβανιτιάς» από τa κουφάρια τών Σχιπιταραίων που σώριασε εκεί τo φοβερό σπαθί του Κωσταντή Κολοκοτρώνη. Και τόσο δυνατή αίσθησι έκαμε άπάνου στην 'Αρβανιτιά, στη φωλιά τών λύκων αυτών, η σφαγή, ώστε για πολλά 'χρόνια οι Σχιπιταραίοι ώρκιζονταν στο όνομα του Κολοκοτρώνη:

—Να μη γλυτώσω από τo σπαθί του Κολοκοτρώνη.

Και αυτός ήταν ο τρομερότερός τους όρκος. Τo όνομα του Κωσταντή Κολοκοτρώνη άκούστηκε τότε σ' όλο τόν έλληνισμό. 'Εφούντωσε τις έλπίδες τών φτωχών ραγιαδών και η φοβισμένη τους φαντασία, απλώνοντας δειλά-δειλά τa τρεμάμενα φρεσά τους, άρχισε να χαιδεύη «κάποια γλυκά όνειρα... Μα και οι ίδιοι οι Τούρκοι στους καφενέδες και στα μαγαζιά και παντού μιλούσαν με βαθύτατο σεβασμό για τόν τρομερό χαιντούτη που ξέκανε τούς 'Αρβανίτες κι' άνάσαναν Τούρκοι και Χριστιανοί στο ρημαγμένο Μωριά. (Ακολουθεί)